

Justitiedepartementet
Enheten för fastighetsrätt och associationsrätt
103 33 Stockholm

SN Dnr 115/2008

2008-08-13

Remissyttrande

Avskaffande av revisionsplikten för små företag (SOU 2008:32)

Föreningen Svenskt Näringsliv får med anledning av Utredningens om revisorer och revision, delbetänkande SOU 2008:32, i fortsättningen benämnd Utredningen, anföra följande.

Utredningen har sin utgångspunkt i att maximalt utnyttja de lättnadsmöjligheter och förenklingar inom ramen för de gränser som berörda EG-direktiv anger.

Svenskt Näringsliv stöder denna ansats och tillstyrker sammanfattningsvis Utredningens förslag, men med de reservationer som anförs nedan beträffande förslagen om skattekontroll och om ikraftträdande. Svenskt Näringsliv vill särskilt framhålla betydelsen av att reglerna om slopad revisionsplikt för små företag kan genomföras så snart som möjligt med tanke på de stora regelbesparingskostnader, minst 5,8 mdr kronor/år, som Utredningen pekar på. Svenskt Näringsliv förordar därför ikraftträdande i sådan tid att reglerna kan tillämpas på räkenskapsår som inleds med början redan den 1 juli 2009 eller närmast därefter.

Gränsen för revisionsplikt ska sättas vid EU:s maxvärden

Utredningen har sin utgångspunkt i att så långt möjligt utnyttja de lättnadsmöjligheter och förenklingar inom ramen för de gränser som berörda EG-direktiv anger. En väsentlig fråga bland dessa gäller utnyttjandet av EU:s gränsvärden för undantag för revisionsplikt. Revisionsplikten föreslås gälla enbart för de aktiebolag som överstiger minst två av följande parametrar:

- balansomslutning 41,5 miljoner kronor
- nettoomslutning 83 miljoner kronor
- antal anställda 50.

Svenskt Näringsliv tillstyrker Utredningens förslag och utgår ifrån att den föreslagna gränsen också införs vid tillämpningen av årsredovisningslagens bestämmelser så som förslås i det nyligen framlagda betänkandet Enklare Redovisning (SOU 2008:67).

Frivillig revision ska uppmuntras

Utredningen utformar sina lättnadsregler med utgångspunkt i att företags användande av frivillig revision underlättas och uppmuntras. Svenskt Näringsliv tillstyrker denna inriktning. Svenskt Näringsliv anser i sammanhanget att det är av stor betydelse att revisionsbegreppet även fortsättningsvis är entydigt bestämt till sitt innehåll oavsett om revision utförs som lagstadgat eller frivilligt uppdrag.

Förvaltningsrevision utgår som del av lagstadgad revision

Utredningen finner att den svenska ordningen med lagstadgad revision omfattande både förvaltningsrevision och vanlig räkenskapsrevision är fördyrande i jämförelse med vad revisionen omfattar i andra medlemsländer. Detta riskerar också få negativ inverkan på företags intresse för frivillig revision med avseende på granskning av räkenskaperna. Utredningen föreslår därför att förvaltningsrevision avskaffas som del av den lagstadgade revisionen och att förvaltningsrevisionen i stället tillhandahålles som tilläggstjänst på begäran av de företag som så önskar.

Gränsdragningen mellan förvaltningsrevision och räkenskapsrevision har i Sverige varit otydlig eftersom båda formerna omfattas av begreppet lagstadgad revision. En utbrytning av förvaltningsrevision som särskild tilläggstjänst skulle också medföra att den tydligare kan utformas i linje med vad som efterfrågas. Utredningen pekar bl a på möjligheten att i t ex Svensk kod för bolagsstyrning föra in bestämmelser om att de företag som omfattas av koden ska ha förvaltningsrevision på visst sätt, liksom på möjligheten att i bolagsordningen för ett aktiebolag ange att bolaget ska vara föremål för förvaltningsrevision samt innehållet i denna (betänkandet sid 200f).

Utredningens förslag om avskaffande av förvaltningsrevision som en del av den lagstadgade revisionen föreslås gälla för samtliga aktiebolag, och inte bara för dem som undantas från revisionsplikt. Utredningen pekar bl a på att det endast är Sverige och Finland som har förvaltningsrevision i sin lagstiftning. Förekomsten av förvaltningsrevision unikt för ett land kan verka konkurrenshämmande och vara ett handelshinder i ett perspektiv där det ska råda konkurrens över gränserna om revisionsuppdragen i EU med effektivare och mer kostnadseffektiv revision som följd.

Svenskt Näringsliv delar Utredningens bedömning och tillstyrker att för alla aktiebolag förvaltningsrevision inte ska ingå i den lagstadgade revisionen.

Revisorsuttalande om ansvarsfrihet och om styrelsens förslag till vinstutdelning

Genom det av Utredningen föreslagna förfarandet med borttagande av förvaltningsrevision ur begreppet lagstadgad revision bortfaller revisorns uttalande i revisionsberättelsen om beviljande av ansvarsfrihet för styrelsen och om styrelsens förslag till dispositioner av bolagets vinst eller förlust som ett obligatoriskt inslag i bolagsstämman. Bolagsstämmans uttalande om ansvarsfrihet finns dock kvar liksom stämmans uppgift att besluta om vinst- eller förlustdispositioner. Ett eventuellt uttalande av revisorn som stöd för bolagsstämmans

beslut i dessa frågor får därmed formen av en tilläggstjänst utanför den lagstadgade revisionen. Utredningen pekar på att frågan om ansvarsfrihet som ett obligatoriskt beslut på årsstämman skapar problem i börsföretag med stora ägare utomlands (betänkandet sid 202). Institutet ansvarsfrihet är okänt i de flesta länder inklusive USA, vilket skapar särskilda problem när utländska ägare i svenska bolag ska utfärda fullmakt för röstning via ombud på stämman. Utredningen finner att bl a detta förhållande talar för att ansvarsfrihetsinstitutet utmönstras ur aktiebolagslagen, men lägger själv inget förslag om detta med hänvisning till att särskild utredning tillsatts om behovet av ändringar i aktiebolagsrätten. Eftersom Utredningen inte föreslår att ansvarsfrihetsinstitutet i sig bör upphävas kommer bolagen, enligt Utredningens mening, fortsättningsvis ha samma möjligheter som i dag att väcka skadeståndstalan. Bestämmelserna i 29 kap aktiebolagslagen lämnas därför oförändrade.

Svenskt Näringsliv anser att de föreslagna förändringarna beträffande förvaltningsrevision ger andra förutsättningar för bolagsstämmans beslut och att detta rimligen får konsekvenser för ansvarsfrihetsinstitutets betydelse. Hur stora konsekvenser är svårt att bedöma och det kan tänkas att konsekvenserna i praktiken inte betyder något med hänsyn till att aktiebolagslagens skadeståndsregler möjliggör att skadeståndstalan i vissa fall kan väckas trots att bolagsstämman fattat beslut om ansvarsfrihet. Samtidigt måste beaktas att ansvarsfrihetsinstitutet, och då särskilt ansvarsfrihetsbeslutets starka koppling till skadeståndsregleringen i aktiebolagslagen, är en unik svensk företeelse. Som Utredningen konstaterar kan ansvarsfrihetsinstitutet utgöra ett handelshinder och vara konkurrenshämmande. Kapitalmarknaderna är numera huvudsakligen internationella och kapital lätttröligt. Svenskt Näringsliv anser därför det viktigt med internationell rättslikhet på detta område. Sverige bör inte ha regler som alltför mycket avviker från vad som gäller i andra länder som vi i detta avseende brukar jämföra oss med.

Sammanfattningsvis delar Svenskt Näringsliv Utredningens uppfattning att ansvarsfrihetsinstitutet kan ifrågasättas i sin nuvarande utformning, men att denna fråga kan prövas i särskild ordning oberoende av att Utredningens förslag att lagstadgad revision begränsas till räkenskapsrevision genomförs.

Revisors skyldighet att vidta åtgärder vid vissa brottsmisstankar m m avskaffas

Utredningen föreslår att den nuvarande skyldigheten för en vald revisor att dels enligt 9 kap 34 och 37 §§ aktiebolagslagen granska om revisionsklienten fullgjort skyldigheter enligt skattelagstiftningen, dels enligt 9 kap 42 § aktiebolagslagen vidta åtgärder vid misstanke om vissa brott, utmönstras ur lagstiftningen. En särskild prövning föreslås dock ske beträffande bestämmelser i den senare paragrafen som följer av internationella åtaganden.

Svenskt Näringsliv tillstyrker Utredningens förslag.

Revisorns mandattid

De förändrade förutsättningarna för revisorernas uppdrag med avseende på företagens möjlighet till frivillig revision medför också, som Utredningen framhåller, att frågan om revisorns nuvarande obligatoriska 4-åriga mandattid behöver tas upp till omprövning. Utredningen föreslår att mandattidens längd regleras i bolagsordningen med utgångspunkt i en i lagstiftningen införd regel om 1-årig mandatperiod.

Svenskt Näringsliv tillstyrker Utredningens förslag.

Minoritetsrevisor

Utredningen föreslår en ny bestämmelse som ska ge möjlighet för en aktieägarminoritet som representerar minst 10 procent av samtliga aktier i bolaget eller minst en tredjedel av de aktier som är företrädade vid stämman att genomdriva lagstadgad revision av bolaget.

Svenskt Näringsliv finner en särskild minoritetsregel motiverad och tillstyrker förslaget.

Lagreglering av aktiebolag utan kvalificerad revisor

Utredningens förslag innebär att det i vissa aktiebolag inte kommer att finnas en revisor som utför lagstadgad revision av bolaget. Några lagändringar som tar sikte på att bolaget kan sakna revisor föreslås emellertid inte. Bestämmelser som innehåller ordet revisor är således inte tillämpliga om bolaget inte har någon revisor.

Svenskt Näringsliv tillstyrker den föreslagna regleringstekniken.

Åtgärder mot skattefel

Utredningen finner i sin konsekvensanalys att sambandet mellan revisionsplikt och företagens uppgiftslämnande vid beskattningen är oviss och att effekten av revisionspliktens slopande därför är oklar i detta avseende. Trots detta lämnar Utredningen två förslag för att ge Skatteverket särskilda kontrollmöjligheter. Det ena förslaget innebär att Skatteverket ska få möjlighet att under löpande beskattningsår göra en allmän kontroll av företagets bokföring och annan räkenskapsinformation. Det andra förslaget innebär att alla näringsidkare ska lämna uppgift i sin skattedeklaration om de har haft biträde av en uppdragstagare vid upprättande av årsbokslutet respektive om deras årsredovisning granskats av en revisor.

Svenskt Näringsliv invänder starkt mot Utredningens förslag i denna del och instämmer i vad som framförs i gemensamt *särskilt yttrande av tre av Utredningens experter - Karin Berggren, Carl-Gustaf Burén och Fredrik Dahlberg*.

Konsekvensanalys

Svenskt Näringsliv finner att Utredningen gjort en konsekvensanalys som är välavvägd och rimlig med hänsyn till en korta tid som stått till Utredningens förfogande.

Ikraftträdande och övergångsbestämmelser

Opt-in lösning

Svenskt Näringsliv tillstyrker den av Utredningen föreslagna ”opt-in” lösningen för ikraftträdande av bestämmelserna. Det innebär att de bolag som undantas från revisionsplikt och vill fortsätta med frivillig revision gör detta genom ett särskilt beslut vid stämma eller genom ändring av bolagsordning. Svenskt Näringsliv motsätter sig en lösning ”opt-out” som innebär att företagen själva, trots att lagen inte föreskriver revisionsplikt, ska anmäla att de inte längre vill omfattas av revisionsplikt.

Införande vid en tidpunkt

Utredningen föreslår att föreslagna gränsvärden för revisionsplikt införs vid ett och samma tillfälle och motiverar förslaget bl a med annars uppkommande ökade gränsdragningsproblem och konstlade hinder, ”trösklar”, som motverkar företagens tillväxtambitioner. Svenskt Näringsliv ansluter sig till denna syn och tillstyrker Utredningens förslag.

Tidpunkten för införande

Utredningen föreslår att framlagda lagförslag första gången ska börja tillämpas för företag med räkenskapsår som påbörjas den 1 juli 2010.

Svenskt Näringsliv anser - i likhet med de tidigare nämnda *reservanterna (Berggren, Burén och Dahlberg)* - att reglerna med tanke på den lagtekniska beslutsprocessen bör kunna börja tillämpas redan ett år tidigare, d v s med tillämpning på räkenskapsår som inleds från den 1 juli 2009 och närmast därefter.

Svenskt Näringsliv instämmer i vad som sägs i reservanternas särskilda yttrande och vill understryka betydelsen av den av dem framförda motiveringen att det, med hänsyn till regelkostnader och en redan nu etablerad framförhållning till förändrade marknadsförhållanden från såväl revisorers som redovisningskonsulters sida, är synnerligen angeläget att reformen kan träda i kraft så fort som möjligt. I och med denna reform öppnas ett nytt fält för tjänsteutveckling och stöd till de mindre företagen där inte minst ovannämnda yrkeskategorier - revisorer och redovisningskonsulter - har en viktig roll att spela.

FÖRENINGEN SVENSKT NÄRINGSLIV

Annika Lundius

Anne Wigart